

**ZEMSTVOKAMPPAILU JA „ISKRAN“
SUUNNITELMA¹¹²**

Kirjoitettu marraskuussa 1904

*Julkaistu erillisenä kirjasena
marraskuussa 1904 Genevessä*

*Julkaistaan
kirjaseen tekstin mukaan*

VAIN PUOLUEEN JASENILLE

„Iskran” toimituksen allekirjoittamana on juuri äsken julkaistu kirje puoluejärjestöille („puolueen jäsenille”). Venäjä ei ole milloinkaan ollut niin lähellä perustuslakia kuin nyt,— sanoo toimitus ja esittää yksityiskohtaisesti kokonaisen suunnitelman „poliittisesta kamppailusta”, kokonaisen suunnitelman perustuslakia anoviin liberaalisiin zemstvomiehiiimme vaikuttamisesta.

Ennen kuin ryhdymme käsittelemään tuota uuden „Iskran” mitä opettavaisinta suunnitelmaa, palautamme mieliin, miten Venäjän sosialidemokratiassa on asetettu kysymys suhteesta liberaalisiin zemstvomiehiihme työväen joukkoliikkeen syntymisestä asti. Kaikille on tunnettua, että myöskin tässä kysymyksessä on melkein työväen joukkoliikkeen syntymisen alusta lähtien käyty taistelua „ekonomistien” ja vallankumouksellisten välillä. Ensiksi mainitut menivät niinkin pitkälle, että eivät tunnustaneet porvarillista demokratiaa Venäjällä, hyljeksivät proletariaatin tehtäviä — yhteiskunnan oppositiokerrokseen vaikuttamista, ja samaan aikaan he, typistäen proletariaatin poliittisen taistelun kantavuutta, jättivät tietoisesti tai tiedottomasti poliittisen johtotehtävän yhteiskunnan liberaalisille aineksille määritellen työläisten osaksi „taloudellisen taistelun isäntiä ja hallitusta vastaan”. Vallankumouksellisen sosialidemokratian kannattajat vanhassa „Iskrassa” kävivät taistelua tuota suuntaa vastaan. Tämä taistelu jakaantuu kahdeksi suureksi kaudeksi: ennen liberaalisen äänenkannattajan „Osvobozhdenijen” ilmaantumista, ja sen ilmaantumisen jälkeen. Ensimmäisellä kaudella me suuntasimme rynnäköimme pääasiallisesti ekonomistien ahdaskatseisuutta vastaan,

„tuuppasimme” heitä huomaamaan sen heiltä huomaamatta jääneen tosiasian, että Venäjällä on olemassa porvarillinen demokratia, tähdensimme proletariaatin tehtäviä: kaikinpuolista poliittista toimintaa, kaikkiin yhteiskuntakerroksiin vaikuttamista, etujoukoksi asettumista vapauden puolesta käytävässä taistelussa. Nykyään on tuon kauden ja sen peruspiirteiden mieliin palauttaminen sitäkin enemmän paikallaan ja välttämättömämpää, mitä karkeammin sitä uuden „Iskran” kannattajat vääristelevät (ks. „Iskran” toimittamana julkaistua Trotskin „Poliittiset tehtävämme”), mitä enemmän he keinottelevat sillä, että nykyinen nuoriso ei tunne liikkeemme äskeisen menneisyyden historiaa.

„Osvobozhdenijen” ilmaantumisen ajoista alkoi vanhan „Iskran” taistelun toinen kausi. Kun liberaalit astuivat esiin itsenäisin äänenkannattajin ja erikoisin poliittisin ohjelmin, niin proletariaatin tehtävä „yhteiskuntapiireihin” vaikuttamiseksi luonnollisesti muuttui: työläisdemokratia ei voinut enää rajoittua liberaalisen demokratian „ravistelemiseen”, sen oppositiohengen pirstämiseen, työläisdemokratian täytyi asettaa perustehtäväkseen sen puolinaisuuden vallankumouksellinen arvosteleminen, joka liberalismiin poliittisessa asenteessa tuli selvästi esiin. Liberaalisiin kerroksiin vaikuttamisemme sai sellaisen muodon, että tuotiin alituisesti esiin herrojen liberaalien poliittisen protestin epäjohtamukaisuus ja riittämättömyys (riittävää on viitata „Zarjaan”, joka arvosteli hra Struven esipuhetta, jonka hän oli kirjoittanut Witten muistioon *, ja monilukuisiin „Iskran” kirjoituksiin).

Puolueen II edustajakokouksen aikoihin tultaessa tämä sosialidemokratian uusi asenne avoimesti esiinastuneen liberalismiin suhteen oli tullut jo niin selväksi ja lujaksi, ettei kenelläkään herännyt edes kysymystäkään sen suhteen, onko Venäjällä olemassa porvarillista demokratiaa ja tuleeko oppositioliikkeen saada osakseen proletariaatin keskuudessa tukea (ja minkälaista tukea). Kysymys oli vain puolueen katsantokantojen muotoilemisesta tässä kysymyksessä, ja tässä minun ei tarvitse muuta kuin mainita, että vanhan „Iskran” katsantokannat oli ilmaistu paljon paremmin Plehanovin päätöslauselmassa, jossa korostettiin liberaalisen „Osvobozhdenijen” vallankumousvastaista ja

* Ks. Teokset, 5. osa, ss. 21—69. Toim.

proletariaatinvastaista luonnetta, kuin sekavassa Staroverin päätöslauselmassa, joka toisaalta tavoittelee (ja tavoittelee aivan sopimattomaan aikaan) „sopimusta” liberaalien kanssa ja toisaalta asettaa sellaisille sopimuksille fiktiivisiä ehtoja, joita liberaalit aivan ilmeisesti eivät voi täyttää.

I

Siirtykäämme tarkastelemaan uuden „Iskran” suunnitelmaa. Toimitus tunnustaa, että velvollisuutemme on käyttää pohjaan saakka se aineisto, joka koskee liberaalisen demokratian empiväisyyttä ja puolinaisuutta, liberaalisen porvariston ja proletariaatin etujen vihamielistä vastakkaisuutta, käyttää niitä „ohjelmamme periaatteellisten vaatimusten mukaisesti”. „Mutta”, jatkaa toimitus, „mutta absolutismia vastaan käytävän taistelun puitteissa ja nimenomaan nykyisessä vaiheessa suhteemme liberaaliseen porvaristoon *määräytyy tehtävästä* antaa sille enemmän rohkeutta, saada se yhtymään niihin vaatimuksiin, joita sosialidemokratian johtama proletariaatti *on esittävä* (? on esittänyt?)”. Alleviivasimme erikoisen kummalliset sanat tuossa kummallisessa lauselmassa. Todellakin, kuinka voitaisiin olla nimittämättä kummalliseksi sitä, kun asetetaan vastakkain toisaalta puolinaisuuden arvostelu ja etujen vihamielisyyden analyysi, mutta toisaalta — tehtävä antaa rohkeutta ja saada yhtymään? Millä tavalla me voimme antaa liberaaliselle demokratialle rohkeutta muutoin kuin erittelemällä armottomasti ja arvostelemalla murskaavasti sen puolinaisuutta demokratiakysymyksissä? Mikäli porvarillinen (liberaalinen) demokratia aikoo esiintyä demokratiana ja sen on pakko esiintyä demokratiana, sikäli se pyrkii kiertämättä nojautumaan mahdollisimman laajoihin kansankerroksiin. Tuo pyrkimys synnyttää väistämättömästi seuraavan ristiriidan: kuta laajempia ovat nuo kansankerrokset, sitä enemmän niissä on proletaaristen ja puoliproletaaristen kerrosten edustajia, jotka vaativat poliittisen ja yhteiskunnallisen järjestelmän täydellistä demokratisoimista, sellaista täydellistä demokratisoimista, joka uhkaa horjuttaa yleensä kaikenlaisen porvarillisen herruuden tärkeitä tukipylväitä (yksinvaltiutta, vakinaista sotaväkeä, virkamieskuntaa). Porvarillinen demokratia ei kykene itse luonteensa vuoksi tyydyttämään noita vaatimuksia, siksi se itse luonteensa vuoksi

on tuomittu empiväisyyteen ja puolinaisuuteen. Tuon puolinaisuuden arvostelemisella sosialidemokraatit sysäävät liberaaleja aina liikkeelle, erottavat yhä suuremman määrän proletaareja ja puoliproletaareja, ja osittain pikkuporvareitakin, liberaalisesta demokratiasta työväendemokratian puolelle. Kuinka sitten voidaan sanoa: meidän on arvostettava liberaalisen porvariston puolinaisuutta, *mutta* (mutta!) meidän suhtautumisemme tuohon porvaristoon määräytyy tehtävästä antaa sille rohkeutta? Sehän on ilmeistä sekavuutta, joka on todistuksena joko siitä, että sen esittäjät ottavat takapakkia, s.o. palaavat niihin aikoihin, jolloin liberaalit yleensä eivät vielä esiintyneet avoimesti, jolloin heitä täytyi yleensä herättää, elävöittää, saada avaamaan suunsa; — tahi siitä, että sen esittäjät luisuvat ajatukseen, että liberaaleille voidaan muka „antaa rohkeutta” vähentämällä proletaarien rohkeutta.

Niin hirviömäinen kuin tuo ajatus onkin, heti toimituskirjeen seuraavassa kohdassa me näemme sen vieläkin selvemmin ilmaistuna: „Mutta”, toimitus tekee yhä uuden varauksen, „me tekisimme kohtalokkaan virheen, jos asettaisimme tarkoituseräksemme *pakoittaa* nyt heti *peloittelun* tarmokkailla keinoilla zemstvot tai muut porvarillisen opposition elimet antamaan *paniikin* vaikutuksen alaisena virallisen lupauksen siitä, että ne esittävät hallitukselle meidän vaatimuksiamme. Sellainen taktiikka saattaisi sosialidemokratian huonoon valoon, sillä se muuttaisi koko poliittisen kamppailumme taantumuksen vipusimeksi” (toimituksen kursivoima).

Siinä se nyt nähdään! Vallankumouksellinen proletariaatti ei ole ehtinyt antaa ainoatakaan vakavaa iskua tsaarin itsevaltiudelle sellaisella ajankohdalla, jolloin tuo itsevaltius aivan silminnähävästi horjuu ja jolloin vakava isku on erittäin välttämätön, erittäin hyödyllinen ja saattaa osoittautua ratkaisevaksi iskuksi, mutta nyt on jo ilmaantunut sosialidemokraatteja, jotka höpisevät taantumuksen vipusimesta. Se ei ole enää vain sekavuutta, se on suoranaista typeryyttä. Ja toimitus on mennyt tuohon typeryyteen ja kyhännyt itselleen, vartavasten taantumuksen vipusimesta jaarittelua varten, hyvin hirveän pelättimen. Ajatelkaahan vain: ihmiset puhuvat vakavissaan, kirjeessä sosialidemokraattisen puolueen puoluejärjestöille, zemstvomiesten peloittelemisen taktiikasta ja näiden pakoittamisesta antamaan

paniikin vaikutuksen alaisena virallisia lupauksia! Vaikeaa olisi löytää edes venäläisten ylhäisten virkamiesten keskudestakaan, edes meidän Ugrjum-Burtshejevien ¹¹³ keskudestakaan sellaista valtiollista piimäsuuta, joka uskoisi tuollaiseen pelättimeen. Meillä, vallankumouksellisten keskuudessa, on kiihkeitä terroristeja, on hurjapäisiä pommimiehiä, mutta kaikkein tyhmiäkään tyhmistä pommismin kannattajista ei luultavasti ole tähän mennessä tehnyt ehdotusta, että peloiteltaisiin... zemstvomiehiä ja saataisiin aikaan paniikkia... opposition keskuudessa. Eikö toimitus todellakaan näe, että kyhätessään noita naurettavia pelättimiä, käyttäessään noita typeriä fraaseja, se herättää kiertämättömästi väärinkäsityksiä ja kummastelua, hämärtää tietoisuutta ja kylvää sekaannusta taistelevien proletaarien mieliin? Sillä eiväthän nuo sanapahast taantumuksen vipusimesta ja huonoon valoon saattavasta peloittelutaktiikasta lennä tyhjään avaruuteen, vaan lankeavat erityiseen venäläis-poliisimaiseen maaperään, joka on mitä parhaiten sopeutettu rikkaruohojen kasvamiselle. Taantumuksen vipusimesta meille puhutaan nyt todellakin jokaisessa kadunkulmauksessa, mutta sitä puhuvat novojevremjalaiset. Huonoon valoon saattavasta peloittelutaktiikasta on meille todellakin suristu korvat lukkoon,— mutta ei kutkaan muut kuin pelkurimaiset porvarillisen opposition johtomiehet.

Ottakaa esimerkiksi professori ruhtinas E. N. Trubetskoi. Nähtävästi riittävän „valistunut” ja — venäläiseksi legaaliseksi toimihenkilöksi — riittävän „rohkea” liberaali. Mutta kuinka äitelästi hän liberaalisessa „Pravossa” (№ 39) järkeileekään „sisäisestä vaarasta”, nimittäin äärimmäisten puolueiden vaarallisuudesta! Siinä on teille elävä näyte siitä, kuka on todella lähellä paniikkia, siinä on teille havainnollinen esimerkki siitä, mikä todella tekee oikeisiin liberaaleihin peloittavan vaikutuksen. He eivät tietenkään pelkää sitä suunnitelmaa, jonka „Iskran” toimittajat ovat unissaan nähneet, suunnitelmaa temmata zemstvomiehiltä virallisia lupauksia vallankumouksellisten hyväksi (hra Trubetskoi vain nauraisi makeasti, jos hänelle kerrottaisiin tuollaisesta suunnitelmasta),— he pelkäävät „äärimmäisten” puolueiden vallankumouksellis-sosialistisia pyrkimyksiä, he pelkäävät kaduilla levitettäviä lentolehtisiä, noita proletaarin vallankumouksellisen omatoimisuuden ensimmäisiä

pääskysiä, proletariaatin, joka ei pysähdy eikä laske aseitaan ennen kuin on kukistanut porvariston herruuden. Tuota pelkoa eivät synnytä naurettavat pelättimet, vaan työväenliikkeen todellinen luonne, tuo pelko on porvariston sydämestä poislähtemätön (lukuunottamatta tietysti erinäisiä henkilöitä ja erinäisiä ryhmiä). Ja juuri siksi uuden „Iskran” järkeily huonoon valoon saattavasta zemstvomiesten ja porvarillisten opposition edustajain peloittelemisen taktiikasta kajahtaa niin valheelliselta. Sääkkyen kaduilla levitettäviä lentolehdistisiä, sääkkyen kaikkea, mikä menee sensusperustuslakisiksi pitemmälle, herrat liberaalit tulevat aina pelkäämään tunnusta: „demokraattinen tasavalta” ja kehoitusta koko kansan aseelliseen kapinaan. Mutta valveutunut proletariaatti hylkää suuttumuksella itse ajatuksenkin siitä, että me voisimme kieltäytyä tuosta tunnuksesta ja tuosta kutsusta, että me yleensä voisimme pitää toiminnassamme ohjeena porvariston paniikkia ja pelkoa.

Ottakaa esimerkiksi „Novoje Vremja”¹¹⁴. Kuinka hempeitä aarioita se laulaakaan taantumuksen vipusimen nuotilla. „Nuoriso ja taantumus”, kirjoitetaan „Havainnoissa” № 10285 (lokakuun 18 p:nä). „...Nuo sanat eivät sovi yhteen, mutta riittämättömän harkitut teot, puuskaukselliset viehätymiset ja halu ottaa hinnalla millä hyvänsä viipymättä osaa valtakunnan kohtaloihin voivat kuitenkin viedä nuorison tuohon toivottomaan umpikujaan. Äskettäin oli mielenosoitus Viipurin vankilan luona, sitten yritys osoittaa mieltään jostain syystä jo pääkaupungin keskuksessa, Moskovassa 200 ylioppilaan kulkue lippuineen ja sodanvastaisine vastalauseineen... Siitä käy ymmärrettäväksi taantumus... ylioppilaslevottomuudet, nuorison mielenosoitukset, sehän on kokonainen lahjanäytäntö, se on valtti, odottamaton, suuri valtti taantumuksellisten käsiin. Se on heille todellakin kallis lahja, jonka he osaavat käyttää. Ei pidä antaa tuota lahjaa, ei tarvitse murtaa kuviteltuja (!!!) ristikkoja: nyt ovat ovetkin auki (luultavasti sekä Viipurin vankilan että muiden vankiloiden ovet?), selko selällään!”

Nuo järkeilyt eivät kaipa selityksiä. Niiden esittäminen on riittävää, jotta voidaan nähdä, kuinka tahditonta on puhua nyt taantumuksen vipusimesta, *nyt*, jolloin ainoakaan yleisvenäläisen vankilan ovista ei ole taisteleville työläisille raollaan, jolloin tsaarin itsevaltius ei ole vielä tehnyt ainoatakaan proletariaatille vähänkään tuntuvampaa

myönnytystä, jolloin koko huomio ja kaikki ponnistukset on suunnattava todellisen ja ratkaisevan ottelun valmistamiseen Venäjän kansan vihollista vastaan. Yksistään jo ajatuskin tuollaisesta ottelusta herättää tietysti pelkoa ja paniikkia herroissa Trubetskoissa ja tuhansissa muissa vähemmän „valistuneissa” herroissa liberaaleissa. Mutta me olisimme hölmöjä, jos soveltaisimme toimintamme heidän paniikkinsa mukaan. Meidän on sovellettava toimintamme voimiemme mukaan, kansan kuohunnan ja suutumuksen kasvun mukaan, sen ajankohdan mukaan, jolloin proletariaatin suoranaisten rynnistys itsevaltiutta vastaan yhtyy johonkin vaistovaraiseen ja vaistovaraisesti kasvaan liikkeeseen.

II

Edellä, puhuessamme siitä pelättimestä, jonka toimituksemme on unissaan nähnyt, meiltä jäi panematta merkille vielä eräs luonteenomainen piirre sen järkeilyssä. Toimitus hyökkäsi ankarasti sellaista huonoon valoon saattavaa taktiikkaa vastaan, joka tähtäisi siihen, että zemstvomiehiltä temmattaisiin „virallinen lupaus esittää hallitukselle meidän vaatimuksiamme”. Aikaisemmin mainittujen mahdottomuuksien lisäksi tässä on kummallista itse ajatuskin, että „meidän” vaatuksemme, työväendemokratian vaatimukset esittäisi hallitukselle liberaalinen demokratia. Toisaalta liberaalinen demokratia nimenomaan sen vuoksi, että se on porvarillista demokratiaa, ei koskaan kykene omaksumaan, ei kykene vilpittömästi, johdonmukaisesti ja päättäväisesti puolustamaan „meidän” vaatimuksiamme. Jos liberaalit antaisivatkin, „vapaaehtoisesti” antaisivat virallisen lupauksen esittää meidän vaatimuksiamme, niin he eivät tietenkään täyttäisi tuota lupastaan, he pettäisivät proletariaatin. Toisaalta, jos me olisimme niin voimakkaita, että voisimme vakavasti vaikuttaa porvarilliseen demokratiaan yleensä ja herroihin zemstvomiehiin erikoisesti, niin sellainen voima olisi meille täysin riittävä, jotta voisimme itsenäisesti esittää vaatuksemme hallitukselle.

Toimituksen kummallinen ajatus ei ole sanahairahduksen tulos, vaan kiertämätön seuraus siitä tolkkuttomasta kannasta, jolle se tässä kysymyksessä on yleensä asettunut. Kuulkaa: „Keskeisenä polttopisteenä ja johtavana lankana...

täytyy olla käytännöllinen tehtävä... voimakas ja järjestetty vaikuttaminen porvarilliseen oppositioon"; „liberaalisen opposition kyseiselle elimelle annettavan työläisten ilmoituksen luonnoksessa" täytyy olla „selitys, minkä vuoksi työläiset eivät käänny hallituksen puoleen, vaan nimenomaan tämän opposition edustajain kokouksen puoleen". Tehtävän tuollainen asettelu on pohjaltaan virheellinen. Meidän, proletariaatin puolueen, on tietenkin „mentävä väestön kaikkiin luokkiin" puolustaen avoimesti ja tarmokkaasti koko kansan edessä ohjelmaamme ja lähimpiä vaatimuksiamme, meidän on pyrittävä ilmoittamaan nuo vaatimukset myöskin herrojen zemstvomiesten edessä, mutta keskeisenä polttopisteenä ja johtavana lankana meillä täytyy olla vaikuttaminen nimenomaan hallitukseen eikä zemstvomiehisiin. Kysymyksen keskeisestä polttopisteestä „Iskran" toimitus on asettanut ylösalaisin. Porvarillinen oppositio onkin vain porvarillinen ja vain oppositio juuri siksi, että se ei taistele itse, sillä ei ole omaa ehdottomasti puolustettavaa ohjelmaa, että se seisoo kahden taistelevan voiman (hallituksen ja vallankumouksellisen proletariaatin ynnä sen vähälukuisten intelligenttikannattajain) välillä, että se laskelmoi taistelun tulokset omaksi hyväkseen. Sen vuoksi, mitä kuumemmaksi taistelu käy, mitä lähempänä on ratkaisevan taistelun hetki, sitä enemmän meidän on kiinnitettävä huomiomme ja suunnattava vaikutuksemme todelliseen viholliseemme eikä siihen liittolaiseen, joka on *ilmeisesti* ehdollinen, problemaattinen, epäluotettava ja puolinen liittolainen. Tämän liittolaisen hyljeksiminen ei olisi järkevää, tyhmää olisi asettaa tehtäväkseen sen peloittaminen ja säilyttäminen,— kaikki se on itsestään niin selvää, että on kummallista puhuakin siitä. Mutta agitaatiomme keskeisenä polttopisteenä ja johtavana lankana on oleva, toistan sen, ratkaisevan taistelun valmistaminen vihollista vastaan eikä vaikuttaminen tuohon liittolaiseen. Liehitellen zemstvoa, antaen mitättömiä myönnytyksiä zemstvolle hallitus ei ole antanut kansalle tosiasiallisesti vielä kerrassaan mitään, hallitus voi vielä aivan hyvin kääntyä takaisin taantumukseen (oikeammin sanoen, jatkaa taantumusta), kuten on käynyt Venäjällä kymmeniä ja satoja kertoja yhden taikka toisen itsevaltiaan ohimenevien liberaalisten tuulahdusten jälkeen. Juuri tällaisena ajankohtana, jolloin zemstvoa liehitellään, kansan huomiota suunnataan toisaanne, kansaa tuuditellaan tyhjillä

sanapahasilla, täytyy erikoisesti varoa ketunhüntää, erikoisen hellittämättömästi muistuttaa, ettei vihollista ole vielä voitettu, erikoisen tarmokkaasti kutsua jatkamaan ja kymmenkertaitamaan taistelua vihollista vastaan eikä siirtää painopistettä hallituksen puoleen „kääntymisestä” zemstvon puoleen kääntymiseen. Nimenomaan nykyhetkellä ei kukaan muu kuin ilmeiset kermankuorijat ja vapauden kavaltajat tekevät kaikkensa voidakseen suunnata yhteiskuntapiiriin ja kansan huomion painopisteen zemstvoon, herättää luottamusta zemstvoon, joka itse asiassa ei lainkaan ansaitse todellisen demokratian luottamusta. Ottakaa esimerkiksi „Novoje Vremja”: edellä siteeratusta kirjoituksesta te voitte lukea seuraavanlaisen järkeilyn: „Jokaiselle on selvää, että sitä mukaa, kun käy mahdolliseksi käsitellä rohkeasti ja lotuudenmukaisesti meidän kaikkia puutteitamme ja epäkohtiamme, kun jokaiselle toimihenkilölle käy mahdolliseksi toimia vapaasti, on epäkohdistakin pian tuleva loppu ja Venäjä voi pelottomasti astua sille niin välttämättömän edistyksen ja täydellistymisen tielle. Tämän edistyksen organisaatiotakaan, välikappaleittakaan ei tarvitse keksiskellä; se on olemassa zemstvon muodossa, jolle on vain (!) annettava kasvamisvapaus; viimeksi mainitussa on todella omaperäisen eikä lainatun täydellistymisen tae”. Tällaiset ja tämäntapaiset puheet eivät ainoastaan „peitä pyrkimystä rajoitettuun monarkiaan ja sensusperustuslakiin” (kuten toimitus sanoo kirjeensä toisessa kohdassa); ne suorastaan valmistavat maaperää sitä varten, jotta koko asia voitaisiin rajoittaa zemstvoon kohdistuviin herttaisuuksiin jopa ilman minkäänlaista monarkian rajoittamistakin!

Se, että keskeiseksi polttopisteeksi asetetaan zemstvoon eikä hallitukseen vaikuttaminen, johtaa luonnollisesti siihen turmiolliseen ajatukseen, joka on Staroverin päätöslauselman pohjana, nimittäin ajatus etsiä nyt heti ja viipymättä perusta jonkinlaisille „sopimuksille” liberaalien kanssa. „Nykyisiin zemstvoihin nähden”, sanoo toimitus kirjeessään, „tehtävämme rajoittuu (!) siihen, että niille esitetään ne vallankumouksellisen proletariaatin poliittiset vaatimukset, joita ne ovat velvolliset tukemaan voidakseen omata edes jonkinlaisen oikeuden esiintyä kansan nimessä ja odottaa tarmokasta tukea työväenjoukkojen taholta”. Hyvä työväenpuolueen tehtävien määrittely, muuta ei voi sanoa! Sellaisena aikana, jolloin edessämme aivan selvästi hahmottuu

maltillisten zemstvomiesten ja hallituksen mahdollinen ja todennäköinen liitto taistelun käymiseksi vallankumouksellista proletariaattia vastaan (toimitus itse tunnustaa tuollaisen liiton mahdollisuuden), me tulemme „rajoittamaan” tehtävämme ei hallitusta vastaan käytävän taistelun tarmon kymmenkertaistamiseen, vaan liberaalien kanssa molemminpuolisesta tuesta solmittavan sopimuksen kasuististen ehtojen muovailemiseen. Jos minä esitän toiselle henkilölle vaatimuksia, joita hänen on sitouduttava tukemaan omataksensa oikeuden minun tukeeni, niin solmin nimenomaan sopimuksen. Ja me kysymme kailta ja jokaiselta: minne ovat häipyneet ne liberaalien kanssa solmittavien sopimusten „ehdot”, joita Starover sepitteli päätöslauselmassaan * (jonka myöskin Axelrod ja Martov allekirjoittivat) ja joiden täyttämisen mahdottomuus oli kirjallisuudessamme jo etukäteen osoitettu? Noista ehdoista toimitus ei puhu kirjeessään sanaakaan. Toimitus vei edustajakokouksessa läpi päätöslauselman viskatakseen sen sitten paperikoriin. Asiaan käytännöllisesti ryhtymisen ensi yrityksen yhteydessä kävi heti selville, että staroverilaisten „ehtojen” esittäminen aiheuttaisi herrojen liberaalisten zemstvomiesten taholta vain homeerista naurua.

Menkäämme edelleen. Voidaanko yleensä tunnustaa *periaatteellisesti* oikeaksi, että työväenpuolueelle asetetaan tehtäväksi esittää liberaaliselle demokratialle tai zemstvomiehille sellaisia poliittisia vaatimuksia, „joita sen on tuettava omataksensa edes jonkinlaisen oikeuden esiintyä kansan nimessä”? Ei, sellainen tehtävän asettaminen on periaatteellisesti väärä ja johtaa vain proletariaatin luokkatietoisuuden hämärtymiseen ja mitä tuloksettomimpaan kasuistiikkaan. Kansan nimessä esiintyminen juuri merkitseekin demokraatin ominaisuudessa esiintymistä. Jokaisella demokraatilla (muun muassa myös porvarillisella demokraatilla) on oikeus esiintyä kansan nimessä, mutta hänellä on tuo oikeus vain sikäli, mikäli hän noudattaa demokratismia johdonmukaisesti, päättäväisesti ja loppuun saakka. Siis *jokainen*

* Muistutamme lukijalle, että edustajakokouksen hyväksymässä (vastoin minun ja Plehanovin mielipidettä) Staroverin päätöslauselmassa on asetettu 3 ehtoa välitarkoituksellisesti liberaalien kanssa: 1) liberaalit „selvästi ja ilman kaksimielisyyttä ilmoittavat, että taistelussaan itsevaltaista hallitusta vastaan he asettuvat päättäväisesti sosialidemokratian puolelle”; 2) „he eivät aseta ohjelmistaan vaatimuksia, jotka olisivat ristiriidassa työväenluokan ja yleensä demokratian etujen kanssa tai himmentäisivät sen tietoisuutta”; 3) „he ottavat taistelutunnukseensa yleisen, yhtäläisen, salaisen ja välittömän äänioikeuden”.

porvarillinen demokraatti „omaa edes jonkinlaisen oikeuden esiintyä kansan nimessä” (sillä jokainen porvarillinen demokraatti, niin kauan kuin hän on demokraatti, puoltaa yhtä taikka toista demokraattista vaatimusta), mutta samaan aikaan *ei ainoallakaan* porvarillisella demokraatilla ole oikeutta esiintyä koko linjalla kansan nimessä (sillä ainoakaan porvarillinen demokraatti ei nykyään kykene viemään demokratismia päättäväisesti loppuun asti). Hra Struvella on oikeus esiintyä kansan nimessä, mikäli „Osvo-bozhdenije” taistelee itsevaltiutta vastaan. Hra Struvella ei ole minkäänlaista oikeutta esiintyä kansan nimessä, mikäli „Osvo-bozhdenije” kiertelee ja kaartelee, rajoittuu sensusperustuslakiin, rinnastaa zemstvo-opposition ja taistelun, poikkeaa johdonmukaisesta ja selvästä demokraattisesta ohjelmasta. Saksalaisilla kansallisliberaaleilla oli oikeus esiintyä kansan nimessä, mikäli he taistelivat muuttovapauden puolesta. Saksalaisilla kansallisliberaaleilla ei ollut minkäänlaista oikeutta esiintyä kansan nimessä, mikäli he tukivat Bismarckin taantumuksellista politiikkaa.

Näin muodoin se, kun työväenpuolueelle asetetaan tehtäväksi esittää herroille liberaalisille porvareille sellaisia vaatimuksia, joiden tukemisen ehdolla heillä olisi edes jonkinlainen oikeus esiintyä kansan nimessä, merkitsee tyhjämpäiväisen ja tolkuttoman tehtävän sepittämistä. Meillä ei ole syytä sepitellä mitään erikoisia demokraattisia vaatimuksia niiden vaatimusten lisäksi, jotka ohjelmassamme on esitetty. Tämän ohjelman nimessä me olemme velvollisia tukemaan jokaista (muun muassa myös porvarillista) demokraattia, mikäli hän pyrkii toteuttamaan demokratismia; meidän velvollisuutemme on paljastaa armotta jokainen demokraatti (muun muassa myös sosialistivallankumouksellinen), mikäli hän perääntyy demokratismista (vaikkapa esim. kysymyksissä, jotka koskevat talonpojan vapaata eroamista yhteisöstä ja vapaata maansa myymistä). Mutta kun yritetään etukäteen määritellä niin sanoaksemme sallittavan halpamaisuuden määrä, yritetään etukäteen säätää, minkälaiset perääntymiset demokratismista ovat demokraatille sallittuja, jotta hänellä olisi edes jonkinlainen oikeus esiintyä demokraattina,— tuo tehtävä on niin viisasta, että tahtomattakin herää epäily, eiköhän toimitustamme ole sen sepittämisessä auttanut tov. Martynov tai tov. Dan.

III

Esitettyään kirjeessään johtavat poliittiset näkökohdat toimitus antaa sitten yksityiskohtaisen selityksen myöskin suurenmoisesta suunnitelmastaan.

Läänien zemstvokokoukset anovat perustuslakia. N-, X-, Y-kaupungeissa komitealaiset ynnä kehittyneet työläiset laativat poliittisen kamppailun suunnitelmaa „Axelrodin mukaan”. Agitaation keskeisenä polttopisteenä on porvarilliseen oppositioon vaikuttaminen. Valitaan organisaatio-ryhmä. Organisaatio-ryhmä valitsee toimeenpanevan valiokunnan. Toimeenpaneva valiokunta valitsee erityisen puhujan. Pyritään „saattamaan joukot välittömään kosketukseen zemstvokokousten kanssa, keskittämään mielenosoituskulkue juuri sen talon luokse, jossa zemstvovaltuutetut pitävät istuntojaan. Osa mielenosoittajista tunkeutuu istuntosaliin pyytääkseen sopivalla hetkellä, erikoisesti sitä varten valtuutetun puhujan kautta, kokoukselta (? kokouksessa puhetta johtavalta aatelismarsalkalta?) lupaa lukea sille työläisten ilmoituksen. Jos se kielletään, niin puhuja esittää kuuluvasti vastalauseen sitä vastaan, että kansan nimessä puhuva kokous ei halua kuulla tuon kansan todellisten edustajain ääntä”.

Sellainen on uuden „Iskran” uusi suunnitelma. Heti näemme, kuinka vaatimattomasti itse toimitus arvioi tuon suunnitelman merkityksen, mutta ennen sitä esitämme toimituksen mitä periaatteellisimmat selitykset toimeenpanevan valiokunnan tehtävistä:

...„Toimeenpanevan valiokunnan on jo etukäteen ryhdyttävä toimenpiteisiin, jotta muutamien tuhansien työläisten ilmaantuminen sen talon edustalle, jossa zemstvovaltuutetut pitävät istuntojaan, ja muutamien kymmenien tai satojen työläisten ilmaantuminen itse taloon *ei aiheuttaisi zemstvomiehissä paniikkimaista kauhua* (!!), minkä vallassa he voisivat heittäytyä (!) poliisien ja kasakoiden häpeälliseen suojelukseen, muuttaen siten rauhallisen mielenosoituksen säädettömäksi tappeluksi ja raakalaismaiseksi veriseksi kahakaksi, vääristäen kokonaan sen ajatuksen”... (Toimitus on nähtävästi itse uskonut unissaan näkemäänsä pelättimään. Lauseen tarkan kieliopillisen ajatuksen mukaan asia on toimituksen mielestä jopa niin, että zemstvomiehet muka muuttavat mielenosoituksen veriseksi kahakaksi ja

vääristävät sen ajatuksen. Liberaalisista zemstvomiehistä me emme luule lainkaan suuria, mutta toimituksen paniikkimainen kauhu sen suhteen, että liberaalit kutsuvat zemstvokokoukseen poliiseja ja kasakoita, näyttää meistä kuitenkin aivan joutavanpäiväiseltä. Jokainen, joka on vaikka kerran ollut zemstvokokouksessa, tietää mainiosti, että niin sanotussa järjestyksenrikkomistapauksessa poliisin kutsuu joko puhetta johtava aatelismarsalkka tai viereisessä huoneessa epävirallisesti läsnäoleva poliisivirkailija. Tai ehkäpä toimeenpanevan valiokunnan jäsenet selittävät tässä tapauksessa poliisipiirin tarkastajalle, että rauhallisen mielenosoituksen muuttaminen raakalaismaiseksi veriseksi kahakaksi ei kuulu lainkaan uuden „Iskran” toimituksen „suunnitelmaan”?)

...., Sellaisen yllätyksen välttämiseksi on toimeenpanevan valiokunnan etukäteen varoitettava liberaalisia valtuusmiehiä... (että he antaisivat „virallisen lupauksen” olla kutsu-matta kasakoita?) valmisteltavasta mielenosoituksesta ja sen todellisesta tarkoituksesta... (s.o. varoitettava, että todellinen tarkoituksemme ei ole lainkaan se, että meitä raakalaismaisesti piestäisiin ja siten vääristeltäisiin axelrodilaisen suunnitelman ajatus)... Tämän lisäksi sen on pyrittävä pääsemään vissinlaiseen sopimukseen (kuulkaa!) oppositio-porvariston vasemman siiven edustajain kanssa ja turvaamaan itselleen, ellei heidän aktiivista tukeaan, niin ainakin myötätunto poliittista toimenpidettämme kohtaan. Neuvotteluja sen on käytävä näiden kanssa tietysti puolueen nimessä, työläisten kerhojen ja kokousten toimeksiannosta, joissa ei ainoastaan käsitellä poliittisen kamppailun yleistä suunnitelmaa, vaan annetaan myöskin selostus sen kulusta,— noudattaen tietenkin tiukasti konspiraation vaatimuksia”.

Niin, niin, näemme omin silmin, että Staroverin suurenmoinen aate sopimuksesta liberaalien kanssa tarkasti määriteltujen ehtojen perustalla kasvaa ja lujittuu ei vain päivä päivältä, vaan tunti tunnilta. Kaikki nuo määritellyt ehdot on tosin „toistaiseksi” pantu veran alle (mehän emme ole formalisteja!), mutta sen sijaan sopimus saadaan aikaan käytännöllisesti, saadaan aikaan viipymättä, nimittäin: *sopimus siitä, ettei aiheuteta paniikkimaista kauhua.*

Käännelkää toimituksen kirjettä miten hyvänsä, te ette löydä siitä mitään muuta liberaalien kanssa tehtävän

kuulun „sopimuksen” sisältöä, kuin minkä olemme osoittaneet: se on joko sopimus ehdoista, joilla liberaalit ovat oikeutettuja esiintymään kansan nimessä (ja silloin itse ajatus sellaisesta sopimuksesta saattaa sosialidemokraatit, jotka sitä ehdottavat, mitä pahimmalla tavalla huonoon valoon), tai se on sopimus siitä, ettei aiheuteta paniikkimaista kauhua, sopimus myötätunnosta rauhallista mielenosoitusta kohtaan,— ja silloin se on yksinkertaisesti pötyä, josta on vaikea puhua vakavasti. Typerä ajatus porvarilliseen oppositioon eikä hallitukseen vaikuttamisen keskeisestä merkityksestä ei voinut johtaakaan muuhun kuin järjettömyyteen. Jos me voimme suorittaa työläisten vaikuttavan joukkomielenosoituksen zemstvokokouksen salissa, niin me tietysti sen suoritamme (vaikkakin silloin, kun on olemassa voimia joukkomielenosoitukseen, olisi paljon parempi „keskittää” nuo voimat ei zemstvokokousten, vaan poliisi-, santarmi- tai sensuurikokousten „talon luo”). Mutta kun tällöin pidetään ohjeena näkökohtia zemstvomiesten paniikkimaisesta kauhusta, käydään siitä neuvotteluja — se on järjettömyyden huippu, koomillisuuden huippu. Paniikkimaista kauhua venäläisten zemstvomiesten melkoisessa osassa, varmaankin enemmistön keskuudessa, aiheuttaa aina ja kiertämättömästi itse johdonmukaisen sosialidemokraatin puheen *sisältö*. Kun zemstvomiesten kanssa puhutaan etukäteen *tuollaisen* paniikkimaisen kauhun epäsuotavuudesta, niin se merkitsee itsensä saattamista mitä valheellisimpaan ja sopimattomimpaan asemaan. Toisenlaatuista paniikkimaista kauhua tulee yhtä kiertämättömästi aiheuttamaan raakalaismainen verinen kahakka tai ajatus sen mahdollisuudesta. Neuvottelujen käyminen zemstvomiesten kanssa tuollaisesta paniikkimaisesta kauhusta on sängen tyhmää, sillä ainoakaan edes maltillisin liberaali ei tule koskaan aiheuttamaan veristä kahakkaa eikä olemaan sille myötätuntoinen, mutta se ei riipu lainkaan hänestä. Siinä ei tarvita „neuvotteluja”, vaan tosiasiallista voiman valmistelua, ei zemstvomiehiin vaikuttamista, vaan nimenomaan vaikuttamista hallitukseen ja sen asiamiehiin. Ellei ole voimaa, silloin on parempi olla jaarittelemattakin suurenmoisista suunnitelmista, mutta jos voimaa on, silloin pitää asettaa nimenomaan voima kasakoita ja poliiseja vastaan, pyrkiä kokoamaan sellainen väkijoukko ja sellaiseen paikkaan, että se voisi lyödä takaisin kasakoiden ja poliisien rynnistyksen tai edes pidättää

sitä. Ja jos me kykenemme todellisuudessa eikä sanoissa toteuttamaan „tehokasta ja järjestettyä vaikutusta porvarilliseen oppositioon”, niin emme tietenkään tyhmillä „neuvotteluilla” siitä, ettei aiheutettaisi paniikkimaista kauhua, vaan ainoastaan voimalla, kasakoille ja tsaarin poliiseille annettavan joukkojen vastaiskun voimalla, kansan kapinaksi kasvamaan kykenevän joukkorynnistyksen voimalla.

Uuden „Iskran” toimitus katsoo asioita toisin. Se on niin tyytyväinen sopimus- ja neuvottelusuunnitelmaansa, ettei se voi kyllikseen sitä ihailia, ei voi sitä kyllikseen kehua.

...Aktiivisten mielenosoittajain on „syvällisesti käsitettävä” se peruseroavaisuus, mikä on tavallisen, yleensä poliisia tai hallitusta vastaan suunnatun mielenosoituksen ja sellaisen mielenosoituksen välillä, jolla on välittömänä tarkoituksestaan taistelu absolutismia vastaan siten, että vallankumouksellinen proletariaatti vaikuttaa suoranaisesti liberaalisten ainesten poliittiseen taktiikkaan (kas sillä tavalla!) *nykyisellä* (kursivointi toimituksen) ajankohdalla... Tavallista, niin sanoaksemme yleisdemokraattista (!) tyyppiä olevien mielenosoitusten järjestämiseksi, joiden välittömänä tarkoituksena ei ole asettaa konkreettisesti vastakkain vallankumouksellista proletariaattia ja liberaalisessa oppositiossa olevaa porvaristoa kahtena itsenäisenä poliittisena voimana, on riittävää yksistään jo se, että kansanjoukkojen keskuudessa vallitsee voimakas poliittinen kuohunta”... „Puoluemme on velvollinen käyttämään tuota joukkojen mielen-tilaa näiden joukkojen vaikkapa sellaistaakin alimman tyyppin (kuulkaa! kuulkaa!), jos niin voidaan sanoa, mobilisoimista varten absolutismia vastaan”. ..„Me otamme ensimmäisiä (!) askeleita poliittisen toiminnan uudella (!) tiellä, työväenjoukkojen (NB *) sellaisen suunnitelmallisen yhteiskunnalliseen elämään puuttumisen järjestämiseksi, jonka välittömänä tarkoituksena on niiden asettaminen porvarillista oppositiota vastaan itsenäisenä voimana, joka luokka-etujensa puolesta on sille vastakkainen ja joka samaan aikaan tarjoaa sille ehdot (minkälaiset?) yhteistä tarmokasta taistelua varten yhteistä vihollista vastaan”.

Ei jokaiselle ole annettu kykyä käsittää noiden erinomaisten järkeilyjen koko syvyyttä. Rostovin mielenosoitus ¹¹⁵.

* — Nota bene — huomatkkaa. *Toim.*

jolloin monille tuhansille työläisille selitetään sosialismin päämääriä ja työväendemokratian vaatimuksia, on „mobiilisoimisen alin tyyppi”, se on tavallinen, yleisdemokraattinen tyyppi, siinä ei ole vallankumouksellisen proletariaatin ja porvarillisen opposition konkreettista vastakkainasettamista. Mutta silloin, kun erityisesti valtuutettu puhuja, jonka on nimittänyt toimeenpaneva valiokunta, joka on valittu organisaatioryhmässä, jonka ovat muodostaneet komiteamiehet ja aktiiviset työläiset, kun tämä puhuja zemstvomiesten kanssa käytyjen ennakkoneuvottelujen jälkeen esittää zemstvokokouksessa lujasti vastalauseen sitä vastaan, ettei häntä haluta kuulla, silloin se on kahden itsenäisen voiman „konkreettista” ja „välitöntä” vastakkainasettamista, silloin se on „suoranaista” vaikuttamista liberaalien taktiikkaan, silloin se on „ensimmäinen askel uudella tiellä”. Hävetkää toki, herrat! tuskinpa edes Martynovkaan „Rabotsheje Delon” pahimpina aikoina meni milloinkaan tuollaisiin tyyperiänsä saakka!

Työläisten joukkokokoukset eteläisten kaupunkien kaduilla, kymmenet työläispuhujat, suoranaiset yhteenotot tsaarin itsevaltiuden todellisen voiman kanssa, se on „mobiilisoimisen alin tyyppi”. Sopimus zemstvomiesten kanssa puhujamme rauhallisesta esiintymisestä, puhujamme, joka sitoutuu olemaan aiheuttamatta herrojen liberaalien keskuudessa paniikkia, se on „uusi tie”. Siinä ovat ne uuden „Iskran” uudet taktilliset tehtävät, uudet taktilliset katsantokannat, joista toimitus-Balalaikinin¹¹⁶ kautta sellaisella räiskeellä tiedoitettiin koko maailmalle. Eräässä suhteessa tuo Balalaikin sanoi kuitenkin sattumalta totuuden: vanhan ja uuden „Iskran” välillä on todellakin kuilu. Niitä ihmisiä kohtaan, jotka voivat ihästelä näyttöille asetettua luokkasovintoa „uutena tienä”, vanhalla „Iskralla” ei ollut muita kuin inhon ja pilkan sanoja. *Tuo* uusi tie on meille tuttu jo kauan sitten niiden sosialismin ranskalaisten ja saksalaisten „valtiomiesten” kokemuksesta, jotka myös katsovat vanhan vallankumouksellisen taktiikan „alimmaksi tyyppiä” eivätkä voi kyllikseen kerskua „suunnitelmallisella ja välittömällä puuttumisellaan yhteiskunnalliseen elämään” siten, että porvarillisen opposition vasemmistosiiven kanssa käydään neuvotteluja ja sen jälkeen tehdään sopimuksia työläispuhujien rauhallisista ja vaatimattomista esiintymisistä.

Liberaalisten zemstvomiesten paniikkimaisen kauhun edessä toimitus tuntee puolestaan sellaista paniikkimaista kauhua, että suosittelee kyhäämänsä „uuden” suunnitelman kannattajille tarmokkaasti „erikoista varovaisuutta”. „Äärimmäiseksi tapaukseksi ulkonaisen varovaisuuden kannalta itse tuon toimenpiteen tilanteessa”, kirjoitetaan kirjeessä, „me katsomme työläisten ilmoituksen toimittamisen valtuusmiehille postitse kotiin ja sen heittelemisen huomattavin määrin zemstvokokouksen salissa. Sitä voitaisiin epäröidä vain ollen porvarillisen vallankumouksellisuuden näkökannalla (sic!) * , jolle ulkonainen efekti on kaikki kaikessa, mutta proletariaatin luokkatietoisuuden ja omatoimisuuden suunnitelmallisen kehittämisen prosessi — ei ole mitään”.

Meidän vällemme ei ole ominaista epäröidä lentolehtisten lähettämistä ja heittämistä, mutta pöyhkeilevää ja sisälyksetöntä fraasailua me tulemme epäröimään aina. Kun lentolehtisten lähettämisen ja heittämisen yhteydessä puhutaan vakavin naamoin proletariaatin luokkatietoisuuden ja omatoimisuuden suunnitelmallisen kehittämisen prosessista, niin sitä varten pitää olla omahyväisen typeryyden sankari. Kun huudetaan koko maailmalle uusista taktillisista tehtävistä ja supistetaan kysymys lentolehtisten lähettämiseen ja heittämiseen, niin se on todella verratonta, se on mitä luonteenomaisinta puolueessamme olevan intelligentin suuntavivahteen edustajille, jotka nykyään, heidän uusien organisaatiosanojensa fiaskon jälkeen, hysteerisesti heittelettien hakevat taktiikan uusia sanoja. Ja heille ominaisella vaatimattomuudella he vielä jaarittelevat ulkonaisen efektin turhuudesta. Mutta ettekö te todellakaan näe, herrat, että parhaimmassa tapauksessa, teidän muka uuden suunnitelmanne täydellisen menestyksen tapauksessa työläisen esiintymisellä herrojen zemstvomiesten edessä saavutettaisiin nimenomaan vain ulkonainen efekti, mutta tuollaisen esiintymisen todella „voimakkaasta” vaikutuksesta „liberaalisten ainesten taktiikkaan” voidaan puhua vain naurattamisen vuoksi? Eiköhän asia ole päinvastoin, eiköhän todella voimakas vaikutus liberaalisten ainesten taktiikkaan ollut niillä työläisten joukkoilmoituksilla, jotka teistä näyttävät „tavallisen, yleisdemokraattisen, alimman tyyppin”

* — sillä tavalla Toim.

mielenosoituksilta? Ja jos Venäjän proletariaatin on vielä kerran suotu vaikuttaa liberaalien taktikkaan, niin uskokaa pois, se toteuttaa tuon vaikutuksensa joukkorynnistyksellä hallitusta vastaan eikä sopimuksella zemstvomiesten kanssa.

IV

Poliisin armollisella luvalla aloitettu zemstvokamppailu, Svjatopolk-Mirskin ja hallituksen puolivirallisten lehtien hempeät puheet, liberaalisen lehdistön äänensäyvyn kohoaminen, niin sanottujen sivistyneiden yhteiskuntapiirien pirstyminen,— kaikki tuo asettaa työväenpuolueen eteen mitä vakavimpia tehtäviä. Mutta „Iskran” toimituksen kirjeessä nuo tehtävät on muotoiltu aivan nurinkurisesti. Juuri tällä ajankohdalla proletariaatin poliittisen toiminnan keskeisenä polttopisteenä täytyy olla se, että järjestetään voimakas vaikuttaminen hallitukseen eikä liberaaliseen oppositioon. Juuri nykyään on vähimmän sopivaa työläisten sopimukset zemstvomiesten kanssa rauhallisesta mielenosoituksesta,— sopimukset, jotka muuttuisivat kiertämättömästi pelkiksi pilanäytelmäefektien rakentelemisiksi,— tarpeellisinta on proletariaatin valveutuneimpien, vallankumouksellisimpien ainesten yhteenliittäminen vapauden puolesta käytävän ratkaisevan taistelun valmistelemiseksi. Juuri nykyään, jolloin meidän perustuslaillisessa liikkeessämme on alkanut ilmetä selvästi kaikkinaisen, ja erikoisesti venäläisen, porvarillisen liberalismiin ikivanhoja syntejä: fraasailun tavaton kehitys, teoista eroavan sanan väärinkäyttäminen, aito poroporvarillinen luottavaisuus hallitukseen ja jokaiseen ketunhätäpolitiikan sankariin,— juuri nykyään ovat erikoisen tahditomia fraasit herrojen zemstvomiesten peloittelemisen ja paniikin epäsuotavuudesta, taantumuksen vipusimesta y.m., y.m. Juuri nykyään on tärkeintä lujittaa vallankumouksellisessa proletariaatissa sitä varmaa vakaumusta, että nykyinen „vapausliike yhteiskuntapiireissä” osoittautuu kiertämättä ja väistämättä samanlaiseksi saippuakuplaksi kuin aikaisemmatkin, ellei siihen sekaannu työläisjoukkojen voima, joukkojen, jotka ovat kykeneviä ja valmiita kapinaan.

Poliittinen kiihtymys mitä erilaisimmissa kansankerroksissa, mikä on kapinan mahdollisuuden välttämätön ehto ja sen menestyksen tae, proletariaatin aloitteen tukemisen tae,

yhä laajenee, kasvaa ja kärjistyy. Sen vuoksi olisi hyvin epäviisasta, jos nyt joku taaskin saisi päähänsä huutaa viipymättömästä rynnäköstä, kutsua nyt heti järjestäytymään rynnäkköriveihin ¹¹⁷ j.n.e. Tapausten koko kulku on takeena siitä, että tsaarihallitus sotkeutuu lähitulevaisuudessa vieläkin enemmän, suuttumus sitä kohtaan tulee vieläkin uhkaavammaksi. Hallitus sotkeutuu kiertämättömästi myöskin alkamassaan zemstvoperustuslaillisuudella leikkimisessä. Samoin kuin siinä tapauksessa, että se tekee mitättömän pieniä myönnytyksiä, niin myöskin siinä tapauksessa, että se ei tee minkäänlaisia myönnytyksiä, tyytymättömyys ja suuttumus käy kiertämättömästi vieläkin laajemmaksi. Hallitus sotkeutuu väistämättömästi myös siinä häpeällisessä ja rikollisessa Mantshuria-seikkailussaan, joka tuo mukanaan poliittisen kriisin niin ratkaisevan sotilaallisen tappion tapauksessa kuin myös Venäjälle toivottoman sodan pitkittämistapauksessa.

Työväenluokan asiana on laajentaa ja lujittaa organisaatiotaan, kymmenkertaistaa agitaatiota joukkojen keskuudessa käyttäen hyväkseen hallituksen kaikkinaista horjuntaa, propagoiden kapina-aatetta, selittäen kapinan välttämättömyyttä kaikkien niiden puolinaisten ja epäonnistumaan tuomittujen „askeleiden” esimerkillä, joista nykyään pidetään niin suurta melua. Sanomattakin on selvää, että työläisten pitää reagoida zemstvoanomuksiin järjestämällä kokouksia, levittämällä lentolehtisiä, järjestämällä siellä, missä on riittävästi voimia, mielenosoituksia kaikkien sosialidemokraattisten vaatimusten esittämiseksi, välittämättä herrojen Trubetskoiden „paniikista”, huolimatta siitä, että poroporvarit parkuvat taantumuksen vipusimesta. Ja jos kerran otetaan rohkeus puhua etukäteen ja vielä ulkomailta käsin *joukkomielenosoitusten* (sillä ei-joukkoluontoiset ovat jo kokonaan merkitystä vailla) mahdollisesta ja toivotusta korkeimmasta tyypistä, jos kerran kosketellaan kysymystä mielenosoittajain voimien keskittämisestä yhden taikka toisen talon edustalle, niin me osoittaisimme juuri ne talot, joissa ratkaistaan poliisiasioita työväenliikkeen vainoamiseksi, me osoittaisimme poliisi-, santarmi- ja sensuurihallitusten talot, poliittisten „rikollisten” vankeuspaikat. Työläisten antamana vakavana tukena zemstvoanomuksille täytyy olla iskun antaminen kansan vihollisille eikä sopimus niistä ehdoista, joilla zemstvomiehет voisivat puhua kansan

nimessä. Ja tuskin voidaan epäillä sitä, etteikö ajatus tällaisesta mielenosoituksesta saisi osakseen proletariaatin kannatusta. Työläiset kuulevat nyt joka puolelta mahtipontisia fraaseja ja suuria lupauksia, näkevät vapauden todellisen — vaikkakin mitättömän pienen, mutta kuitenkin todellisen — laajenemisen „yhteiskuntapiirejä” varten (kurin höllentäminen zemstvoihin nähden, epäsuosioon joutuneiden zemstvomiesten palaaminen, liberaalista lehdistöä vastaan riehuminen laimeneminen), mutta työläiset eivät näe kerrassaan mitään, mikä laajentaisi heidän poliittisen taistelunsa vapautta. *Proletariaatin* vallankumouksellisen rynnistyksen painostamana hallitus antoi *liberaaleille* luvan puhua vapaudesta! Pääoman orjien oikeudettomuus ja nöyryytys esiintyy proletaarien silmien edessä nyt vieläkin räikeämpänä. Työläisillä ei ole kaikkialla järjestöjä poliittisten asiain verrattain vapaata (venäläiseltä näkökannalta vapaata) käsittelyä varten, työläisillä ei ole kokouksaleja, työläisillä ei ole omia sanomalehtiä, työläisten luo ei palauteta heidän tovereitaan vankiloista ja karkoituspaikoilta. Työläiset näkevät nyt, että sen karhun taljaa,— jota he eivät ole vielä tappaneet, mutta jonka he ja vain he, proletaarit, ovat vakavasti haavoittaneet,— että tuota taljaa alkavat jakaa herrat liberaaliset porvarit. Työläiset näkevät, että herrat liberaaliset porvarit heti ensimmäisellä kerralla, ryhtyessään jakamaan tuota tulevaa taljaa, alkavat kirskutella hampaitaan ja karjua porvarillisen vallan ja rauhallisuuden armottomia vihollisia, „äärimmäisiä puolueita” vastaan, „sisäisiä vihollisia” vastaan. Ja työläiset nousevat vieläkin rohkeammin, vieläkin suuremmin joukoin, nujertaakseen karhun, vallatakseen *itselleen* voimalla sen, mikä herroille liberaaliporvareille luvataan antaa armopalana,— kokoon-tumisvapauden, työväenlehdistön vapauden, täydellisen poliittisen vapauden sosialismin täydellisen voiton puolesta käyttävää laajaa ja avointa taistelua varten.

Me julkaisemme tämän kirjasen päällekirjoituksella: „Vain puolueen jäsenille” sen vuoksi, että sellaisella päällekirjoituksella varustettuna on julkaistu „Iskran” toimituksen „kirje”. Asian olemuksen kannalta „konspiraatio” tuollaisen suunnitelman suhteen, joka pitää tiedoittaa kymmeniin kaupunkeihin, käsitellä sadoissa työläiskerhoissa,

selittää agitaatiolehtisissä ja julisteissa, on suorastaan naurettavaa. Se on eräs näyte siitä kansliasalaisuudesta, jonka on jo pannut merkille toimituksen ja Neuvoston käytännöllisessä työssä tov. Galerka („Uudelle tielle”). Vain yhdeltä näkökannalta voitaisiin puolustaa toimituksen kirjeen salaamista laajalta yleisöltä yleensä ja liberaaleilta erikoisesti: tuollainen kirje saattaa puolueemme jo kovin huonoon valoon...

Tämän kirjasen lukijapiirin rajoittaminen raukeaa sen vuoksi, että meidän niin sanottu puoluelehden toimitus on julkaissut siihen vastauksen muka puolueen jäseniä varten, mutta tosiasiallisesti tiedoittaa sen vain vähemmistön kokouksille eikä toimita sitä enemmistöön kuuluville tunnetuille puolueen jäsenille.

Jos „Iskra” päättää olla tunnustamatta meitä puolueen jäseniksi (samaan aikaan peläten sanoa sitä suoraan), niin meille ei jää muuta neuvoksi kuin tyytyä katkeraan kohta-loomme ja tehdä tuollaisesta päätöksestä tarpeelliset johtopäätökset.

Joulukuun 22 p:nä 1904
